

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja luonnonpuistoja, kansallispuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi *HE 270/2022 vp*

Eduskunnan ympäristövaliokunta 31.1.2023

Ympäristöministeriö

Erityisasiantuntija Ilona Latsa

Hallitussihteeri Jenni Korhonen-Pereira Coutinho

Kuva: Mitja Piipponen

Tausta ja valmistelu

- Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman tavoite: pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa → luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen
- Perustuslain 80 §:n kannalta on ongelmallista, että kansallis- ja luonnonpuistojen rauhoitussäännökset on annettu asetustasolla
 - Yksilöiden oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista tulee säätää lailla
 - Eduskunta on edellyttänyt rauhoitussäännösten siirtämistä asetustasolta lakitasolle (PeVL 29/2004 vp, EV 185/2004 vp)
- Rauhoitussäännösten muutokset luonnonsuojelulaissa eivät koske ennen v. 1996 perustettuja suojelualueita, ellei ko. lakeja muuteta.
- Hallituksen esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä.
 - Kuulemistilaisuudet keväällä 2022, lausuntokierros 4.7.2022 – 23.8.2022
 - Lakisääteiset neuvottelut syksyllä 2022.

Esityksen keskeinen sisältö

- Päivitetään vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla perustettujen kansallis- ja luonnonpuistojen ja muiden luonnonsuojelualueiden perustamissäädökset uuden luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisiksi.
- **Esityksessä muutettaisiin yhteensä 21 lakia**, jotka koskevat 28 kansallispuistoa, 19 luonnonpuistoa sekä 12 muuta valtion luonnonsuojelualueita.
- Rauhoitussäännökset nostettaisiin asetuksista lakitasolle perustuslain 80 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla
 - Samalla päivitetäisiin rauhoitussäännökset uuden luonnonsuojelulain 49 - 51 §:n mukaisiksi, kuitenkin aluekohtaiset erityispiirteet huomioiden
 - Perustamissäädösten nojalla annetut asetukset kumottaisiin tarpeettomina
- Sisällöllisesti rauhoitussäännökset säilyisivät pitkälti ennallaan (esim. metsästys)
- Saamelaisten kotiseutualueella varmistettaisiin saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset
- Esityksessä ei muutettaisi luonnonsuojelualueiden rajouksia eikä tehtäisi merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitussäännöksiin.
- Päivitetyt lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden luonnonsuojelulain kanssa 1.6.2023.

Esityksen sisältö: rauhoitussäännökset

- **Asetusten rauhoitussäännökset vastaavat pääosin uuden LSL:n 49 - 51 §:ää**, mutta esityksen myötä:
 - Hirven ja valkohäntäkauriin ajo sekä vieraspetojen poisto helpottuisivat
 - MH voisi myöntää lupia vaaraa tai taloudellista vahinkoa aiheuttavien riistaeläinlajien yksilöiden poistoon
 - Kansallis- ja luonnonpuistojen malminetsintäkielto tulisi voimaan kansallis- ja luonnonpuistoissa sekä Punkaharjulla
- **Poronhoidon** edellytykset säilyisivät pääosin ennallaan
 - Mallan luonnonpuistossa luovuttaisiin poronhoitokiellosta saamelaisten oikeuksien edistämiseksi
- **Paikallisten asukkaiden oikeudet** koskien suojelualueilla liikkumista, marjastusta, kalastusta ja sienestystä säilyisivät pääosin ennallaan
 - Paikallinen asukas tarkennettaisiin suojelualueen sijaintikunnan asukkaaseen
- **Metsästyksen** aluekohtaiset erityissäännökset säilyisivät pääosin ennallaan
 - Nuuksiossa ja Kolilla hirven ajo olisi edelleen kielletty korkeiden kävijämäärien vuoksi
- **Yleiskalastusoikeudet** myös luonnonpuistoihin
 - Lisäksi Urho Kekkosen KP:ssa säädettäisiin erikseen Suomu- ja Nuorttijokien kalastuslupien myöntämisestä, jotta paikalliset asukkaat nousisivat rajallisten kalastuslupien myöntämisessä etusijalle

Esityksen sisältö: muut säännökset

- **Lakeihin tehtäisiin viittaukset** uuden luonnonsuojelulain saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä, liikkumisen rajoittamista, hoito- ja käyttösuunnitelmaa, järjestyssääntöä, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemistä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen, haltuunotto-oikeutta koskeviin säännöksiin
- Näillä korvattaisiin laeissa olevat toisistaan vähäisissä määrin poikkeavat säännökset
- Uuden **luonnonsuojelulain pykälänumerointi on eduskuntakäsittelyssä osin muuttunut** lakiehdotuksen 64 ja 65 §:n poistamisen johdosta.
 - Haltuunotto-oikeudesta säädetään uudessa luonnonsuojelulaissa 135 §:n sijaan 133 §:ssä.
- Esityksen kaikkiin 21 lakiehdotukseen sisältyvän viittaussäännöksen haltuunotto-oikeutta koskeva pykälänumerointi **tulisi korjata uuden luonnonsuojelulain numerointia vastaavaksi**:
 - *Mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta, 56 §:ssä liikkumisen rajoittamisesta, 57 §:ssä luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, 58 §:ssä järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, 59 §:ssä luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, 60 §:ssä alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä **133** ~~135~~ §:ssä haltuunotto-oikeudesta, sovelletaan myös – –.*

Esityksen pääasialliset vaikutukset

- Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä viranomaisvaikutuksia
 - Eräitä toimivaltakysymyksiä päivitettäisiin: esityksen myötä Metsähallituksella olisi ympäristöministeriön sijaan toimivalta myöntää poikkeuksia rauhoitussäännöksistä
- Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.
 - Esityksellä yhtenäistettäisiin rauhoitussäännöksiä uuden luonnonsuojelulain kanssa, jonka yhteydessä taloudellisia vaikutuksia on arvioitu.
- Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia, koska ehdotuksella ei muutettaisi merkittävästi rauhoitussäännösten sisältöä.
- Ehdotusten voidaan katsoa turvaavan saamelaisten oikeuksia koskevan perustuslain 17 §:n 3 momentin toteutumista.

Kiitos!

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment**

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment**

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi